

# ආයුබෝවන්

## ආර්ථික විද්‍යාව

(2017 වර්ෂයේ සිට ක්‍රියාත්මකවන නව විෂය නිර්දේශය)

මග පෙන්වීම - ඩී. සුනිල් රාජපක්ෂ මහතා  
සහකාර අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ - වාණිජ  
කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය  
බලංගොඩ

සැකසුම - කේ .වී. ඒ. පී. සම්පත් කුමාර  
ර/ බල/ උඩගම මහ විද්‍යාලය  
පින්නවල  
බලංගොඩ

# ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ව්‍යුහය සහ ප්‍රතිපත්ති

- 12.1 : නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ හටගත් වෙනස්කම් විමර්ශනය කරයි.
- 12.2 : ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ නව ප්‍රවණතා ගවේෂණය කරයි.
- 12.3 : සමකාලීන ආර්ථික සිදු වීම් සහ ප්‍රතිපත්ති විමර්ශන කරයි.

# 12.1 : නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ හටගත් වෙනස්කම් විමර්ශනය කරයි.

## ඉගෙනුම් පල

- නිදහසින් පසු ආර්ථිකයේ ඇති වූ වෙනස්කම් විස්තර කරයි.
- ආනයන ආදේශන ප්‍රතිපත්තිවල මූලික ලක්ෂණ නම් කරයි.
- කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්තිවල මූලික ලක්ෂණ විස්තර කරයි.
- අපනයන අහිමුඛ කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්තිය සහ නිර්බාධකරණ ප්‍රතිපත්තිය අර්ථකථනය කරයි.
- අපනයන අහිමුඛ කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්තිය සහ නිර්බාධකරණ ප්‍රතිපත්තිවල මූලික ලක්ෂණ විස්තර කරයි.
- අපනයන අහිමුඛ කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්තිය සහ නිර්බාධකරණ ප්‍රතිපත්ති මගින් ආර්ථිකයට වන බලපෑම විමර්ශනය කරයි.

# නිදහසින් පසු ආර්ථිකයෙහි ඇති වූ වෙනස්කම්

නිදහසින් පසු ආර්ථිකයෙහි ලක්ෂණ අනුව අවධි කීපයක් හඳුනාගත හැකි ය.

- 1948 - 1960 දක්වා අවධිය
- 1961 - 1977 දක්වා අවධිය
- 1977 - 1994 දක්වා අවධිය
- 1994 - 2015 දක්වා අවධිය
- 2015 සිට මේ දක්වා අවධිය

# 1948 - 1960 අවධියේ ශ්‍රී ලංකාව පාලනය කළ පුද්ගලයන්



1948 - 1951

සී. එස්. ජයනානායක



1952 - 1953

ඩබ්ලි ජයනානායක



1954 - 1955

සර් ජෝන් කොතලාවල



1956 - 1959

එස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක

# 1948 - 1960 අවධියේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ලක්ෂණ

- යටත් විජිත යුගයේ පැවති ලක්ෂණ සුළු වෙනස්කම් සහිත ව ක්‍රියාත්මක වීම
- ලෝක බැංකු බලපෑම් ප්‍රථම වතාවට ආර්ථිකය මත පතිත වීම
- ආර්ථික සංවර්ධනයේ උපාය මාර්ගයක් ලෙස කෘෂිකර්මයට හා කර්මාන්තවලට ප්‍රබල තැනක් ලබා දීම
- යැපුම් කෘෂිකර්මාන්තය හා ගොවි ජනපද ව්‍යාපාරයේ ප්‍රගතියක් ඇති වීම
- ගෙවුම් ශේෂ අර්බුද ආරම්භ වීම
- ආර්ථික ක්‍රම සම්පාදනය සහ සැලසුම් සම්පාදනය ආරම්භ වීම
- අර්ධ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම
- පුළුල් ශුභසාධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වීම
- ජනසතු ව්‍යාපාර ආරම්භ වීම

# 1961 - 1977 අවධියේ ශ්‍රී ලංකාව පාලනය කළ පුද්ගලයන්



1960 - 1965

සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක



1965 - 1970

ඩී. ඩී. ජේනානායක



1970 - 1977

සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක

# 1961 - 1977 අවධියේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ලක්ෂණ

- අභ්‍යන්තරාභිමුඛ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වීම
- විනිමය පාලනය, ද්විත්ව විනිමය අනුපාත ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වීම
- ආනයන පාලනය
- විදේශ විනිමය අර්බුද ඇති වීම
- ආනයන ආදේශන කාර්මික ප්‍රතිපත්ති ආරම්භ වීම
- අපනයන විවිධාංගීකරණය
- රාජ්‍ය අංශයේ මහා පරිමාණ කර්මාන්ත ආරම්භ වීම
- දේපොළ හා වත්කම් ප්‍රතිව්‍යාප්තිකරණය
- විනිමය අනුපාත ප්‍රතිසංස්කරණය



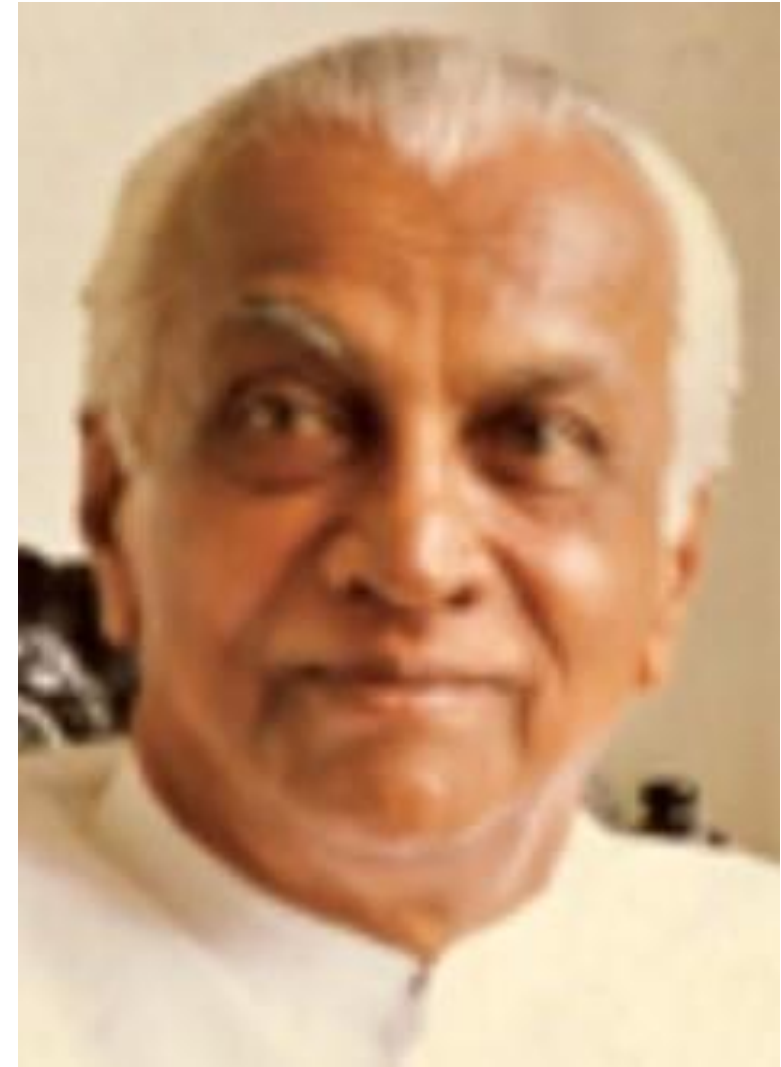
# 1977 - 1994 අවධියේ ශ්‍රී ලංකාවේ පාලනය කළ පුද්ගලයන්



1977 - 1989  
ජේ. ආර්. ජයවර්ධන



1989 - 1993  
රනසිංහ ප්‍රේමදාස



1993 - 1994  
ඩී. ඩී. විජේකුමාර

# 1977 - 1994 අවධියේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ලක්ෂණ

- අපනයන අහිමුඛ කාර්මික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරිත්වය
- ඒකීය විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් ඇති වීම
- ස්ථාවර විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් ඉවත් ඇති කොට පාවෙන විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
- පාලන ප්‍රතිපත්ති ඉවත් කොට ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවේග ඔස්සේ ක්‍රියාත්මකවන මිල ක්‍රමයකට ඉඩ සැලසීම
- ශුභසාධන ප්‍රතිපත්ති සීමා කිරීම
- ආර්ථිකය විවෘත කිරීම
- විනිමය පාලනය, හා ආනයන පාලනය ඉවත් කිරීම
- ආයෝජන ප්‍රවර්ධන කලාප පිහිටු වීම
- පෞද්ගලිකරණය, ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය වැනි සැපයුම් පාර්ශ්වීය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දරිද්‍රතාව අවම කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම

# 1994 - 2015 අවධියේ ශ්‍රී ලංකාවේ පාලනය කළ පුද්ගලයන්



1994 - 2005  
චන්ද්‍රිකා කුමාරතුංග



2005 - 2015  
මහින්ද රාජපක්ෂ

# 1994 - 2015 අවධියේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ලක්ෂණ

- දේශීය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමේ ප්‍රතිසංස්කරණ ඔස්සේ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති තව දුරටත් ක්‍රියාත්මක වීම
- විදේශ ආයෝජන සීමා වීම
- උතුරු නැගෙනහිර යුද්ධය අවසන් කිරීමට විශාල වියදමක් දැරීම
- යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය
- විදේශ ණය කෙරෙහි විශාල වශයෙන් යොමු වීම
- දේශීය කෘෂිකර්මාන්ත හා ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත කෙරෙහි පුළුල් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය දැක්වීම

2015 සිට මේ දක්වා ශ්‍රී ලංකාව පාලනය කළ පුද්ගලයන්



2015 - 2020  
මෛත්‍රීපාල සිරිසේන



2020 සිට  
ගෝඨාභය රාජපක්ෂ

# 2015 සිට මේ දක්වා ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවල ලක්ෂණ

- 2025 ආර්ථික දැක්ම ඵලදායීවීම
- 2017 - 2020 තුන් අවුරුදු ආයෝජන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම
- තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක තුළින් රාජ්‍ය පාලනයේ ගුණාත්මක බව සවිමත් කිරීම
- ව්‍යාපාරික පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීම
- ඩිජිටල් ආර්ථිකය, සංචාරක කර්මාන්තය හා වාණිජ කර්මාන්තය ව්‍යාප්ත කිරීම
- ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- පාඩු ලබන දේශීය වත්කම් දේශීය ආයෝජකයන්ට බදු දීම හෝ විකිණීම
- එන්ට්‍රප්‍රයිස් ශ්‍රී ලංකා වැඩසටහන හඳුන්වා දීම

# ආනයන ආදේශන කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්තිය

## ■ ආනයන ආදේශන ප්‍රතිපත්තිය යනු

විදේශ රටවලින් ආනයනය කරන භාණ්ඩ සීමාකර, එම භාණ්ඩ දේශීය ව නිෂ්පාදනය කිරීමට පසුබිම සකස් කිරීම යි.

## අරමුණ

1961-1977 කාලයේ පැවති විදේශ විනිමය අර්බුදය හා ගෙවුම් ශේෂ ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවීම.

## සෙසු අරමුණු

- දේශීය සම්පත් උපයෝජනය ඉහළ නැංවීම
- රැකියා අවස්ථා බිහි කිරීම
- විදේශ වෙළෙඳපොළ මත රැදීම අඩු කිරීම
- විදේශ විනිමය පිට රටට ඇදීයාම වැළැක් වීම
- ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම
- ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම
- යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය



# ආනයන ආදේශන කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්තිය ආර්ථිකයට බලපාන ආකාරය

ධන ප්‍රතිඵලයක

- සුබෝපභෝගී හාණ්ඩ හා අත්‍යවශ්‍ය නොවන හාණ්ඩ ආනයනය සීමා කර එම හාණ්ඩ දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය ආරම්භ වීම.
- අත්‍යවශ්‍ය හාණ්ඩ ආනයන සීමා කළ අතර, ඒවා දේශීය නිෂ්පාදනයට හා අන්‍යන්තර හුවමාරු කිරීම් මගින් වෙළෙඳපොළ අතරමැදියන් ලබන වාසි සීමා වීම.

**උදා - හාල්, මිරිස්, ලුණු ප්‍රවාහනය සීමා කිරීම**

- ආනයන ආදේශන කෘෂි නිෂ්පාදිතයන් ලෙස සහල්, ලුණු, මිරිස්, කවුපි, සෝයා, මුං ඇට, කුරහන් ආදී නිෂ්පාදිතයන් දිරිගැන්වීම.
- ආනයන ආදේශන කර්මාන්ත ලෙස සබන්, සුවඳ විලවුන්, රෙදිපිළි, ඇඟලුම්, බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය ආදී පාරිභෝගික හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය දේශීය වශයෙන් දිරිගැන්වීම.

- රාජ්‍ය ව්‍යවසාය කළමනාකරණයේ පැවති අඩු පාඩු හේතුවෙන් එම කර්මාන්ත බොහෝමයක් අකාර්යක්ෂම බවට පත්ව රාජ්‍ය වියදමට විශාල බරක් වීම.
- කර්මාන්තවල නිෂ්පාදන කටයුතු ප්‍රාග්ධන සුක්ෂම නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රම මත රඳා පැවතීම නිසා අපේක්ෂා කළ ආකාරයට සේවා නියුක්ත අවස්ථා බිහි කිරීමට නොහැකි වීම.
- කර්මාන්තවල ධාරිතාවය උපරිම ලෙස භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය සම්පත් අඛණ්ඩව ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම.
- නිෂ්පාදනවල පිරිවැය ඉහළ මට්ටමක පැවතීමත්, ගුණාත්මකබව පහළ මට්ටමක පැවතීමත් නිසා ලෝක වෙළෙඳපොළ කරා පිවිසීමට බාධා ඇති වීම.
- තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේදී නිලධාරීවාදය දැඩිව ඉස්මතු වීම.

# අපනයන අභිමුඛ කාර්මීකරණ ප්‍රතිපත්තිය හා නිර්බාධකරණ ප්‍රතිපත්තිය

ආනයනය කරන භාණ්ඩවලට ආදේශන ලෙස දේශීය වෙළෙඳපොළ සඳහා භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරනවා වෙනුවට විදේශ වෙළෙඳපොළ ඉලක්ක කොට ගෙන තරගකාරී ව භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීම හා අපනයනය සඳහා පැවති රාජ්‍ය ඒකාධිකාරීය අහෝසි කොට පෞද්ගලික අංශයේ වර්ධනයට සහ ආර්ථික නිදහස්කරණයට අදාල වූ ප්‍රතිපත්ති වේ.

## මූලික අරමුණ

දේශීය නිෂ්පාදනයේ දී සාපේක්ෂ වාසි පවතින භාණ්ඩ විදේශ වෙළෙඳපොළ වෙත යොමු කිරීම යි.

## සෛස්‍ය අරමුණු -

- ගෙවුම් ශේෂ ගැටලු නිරාකරණය.
- විදේශ විනිමය ගැටලු නිරාකරණය.
- ආර්ථික වර්ධන උපාය මාර්ග ලෙස අපනයන කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය.
- අපනයන ඉලක්ක කරගත් කර්මාන්ත වෙත විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම.
- සේවා නියුක්ති අවස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා අපනයන වෙත යොමු වූ කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය.
- විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ ප්‍රසාරණය කරනු පිණිස අපනයන ප්‍රසාරණය.

## ප්‍රධාන ලක්ෂණ -

- නිදහස් වෙළෙඳාමට ඉඩ ලැබෙන පරිදි ආනයන හා අපනයන සීමා ඉවත් කිරීම.
- විදේශ විනිමය සීමා ඉවත් කිරීම.
- ස්ථාවර විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් ඇති කිරීම.
- නිල විනිමය ක්‍රමය සහ විදේශ විනිමය හිමිකම් සහතික විනිමය අනුපාතය අහෝසි කොට විදේශ විනිමය ඉල්ලුම හා සැපයුම මත තීරණය වන නමුත් විනිමය අනුපාත ක්‍රමය ඇති කිරීම.
- විදේශ විනිමය රට තුළට ගලා එන පරිදි පැවති විනිමය අනුපාතය 100% ක් අවප්‍රමාණය කිරීම.

- ආයෝජන මණ්ඩලය (මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසම) යටතේ විදේශ ආයෝජකයන් සඳහා ඉතා පුළුල් පහසුකම් සමූහයක් ලබා දීම.
- තිරිඟු පිටි, පොහොර, කිරි ආහාර වර්ග, බණිජ තෙල් නිෂ්පාදිත මත ලබා දුන් සහනාධාර අඩු කිරීම.
- විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් ලිහිල් කිරීම, විදේශ බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවලට රට තුළට පැමිණීමට ඉඩ හසර ලබා දීම.
- ආනයන තීරු බදු ඉවත් කිරීම හා ආනයන තීරු බදු ලිහිල් කිරීම.
- අපනයනය සඳහා පැවති රාජ්‍ය ඒකාධිකාරිය අහෝසි කොට තරගකාරීව අපනයනයට අවස්ථාව ලබා දීම.
- පොලී අනුපාතික මත තිබූ පාලනයන් ඉවත් කිරීම.

## 12.2 : ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ නව ප්‍රවණතා ගවේෂණය කරයි.

- කාලීන දත්ත ඇසුරෙන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ව්‍යුහමය වෙනස්කම් විස්තර කරයි.
- ආර්ථිකයේ සේවා නියුක්තිය, විදේශ සේවා නියුක්තිය, ප්‍රේෂණ, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, සංචාරක කර්මාන්තය හා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය පිළිබඳව කාලීන දත්ත ඇසුරෙන් විග්‍රහ කරයි.
- සේවා නියුක්තිය ඉහළ යාමට හෝ පහළ යාමට හෝ හේතු වූ සාධක විස්තර කරයි.
- සංචාරක කර්මාන්තයේ ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය කරයි.
- ප්‍රදේශීය සංවර්ධනයේ වැදගත්කම පැහැදිලි කරයි.
- ආර්ථිකයේ ප්‍රදේශීය සංවර්ධන විෂමතා ඇති වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක විස්තර කරයි.

# ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ඇති වූ ව්‍යුහමය වෙනස් වීම්

- ❖ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ව්‍යුහමය වෙනස්කම්
- ❖ සේවා නියුක්තියේ ව්‍යුහමය වෙනස් වීම

## දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ව්‍යුහමය වෙනස්කම්

- කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතක වැදගත්කම අඩු වීම
- කාර්මික නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතක වැදගත්කම වැඩි වීම
- සේවා නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතක වැදගත්කම වැඩි වීම

( මහ බැංකු වාර්තා ඇසුරෙන් )



# සේවා නියුක්තියේ ව්‍යුහමය කාලීන වෙනස්කම්

- කෘෂි අංශයේ සේවා නියුක්ති ප්‍රතිශතය අඩු වී ඇත.
- කාර්මික අංශයේ සේවා නියුක්ති ප්‍රතිශතය වැඩි වී ඇත.
- සේවා අංශයේ සේවා නියුක්ති ප්‍රතිශතය වැඩි වී ඇත.

## සේවා නියුක්තිය : 1963 - 2016

| අංශය         | 1963 | 1973 | 1981 | 1996 | 2004 | 2013 | 2015 | 2017 | 2019 |
|--------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| කෘෂිකාර්මික  | 46.3 | 37.8 | 28.6 | 27.6 | 26.3 | 19.9 | 8.5  | 8.1  |      |
| කාර්මික අංශය | 36.9 | 45.4 | 47.9 | 42.8 | 47.7 | 52.8 | 54.6 | 56.3 |      |
| සේවා අංශය    | 37   | 34   | 29   | 37   | 40   | 40   | 44   | 44   |      |

1977 න් පසු ශ්‍රී ලංකාව වඩාත් විවෘත ආර්ථික රටාවක් කර මාරුවීමත් සමග ශ්‍රී ලාංකීය සේවකයන් විදේශ සේවා නියුක්තිය කරා යොමු වීමේ ප්‍රවණතාව වැඩි වී විදේශවලින් ගලා එන ප්‍රේෂණ ප්‍රමාණය වැඩි වී ඇත.

| විදේශ සේවා නියුක්තිය      | 2017     |           | 2018     |           | 2019     |           |
|---------------------------|----------|-----------|----------|-----------|----------|-----------|
|                           | සංඛ්‍යාව | ප්‍රතිශතය | සංඛ්‍යාව | ප්‍රතිශතය | සංඛ්‍යාව | ප්‍රතිශතය |
| මුළු විදේශ රැකියා         | 300703   | 100       |          |           |          |           |
| පුරුෂ                     | 190217   | 63.3      |          |           |          |           |
| ස්ත්‍රී ශ්‍රම බාණ්ඩය අනුව | 110486   | 36.7      |          |           |          |           |
| වෘත්තීය                   | 5372     | 1.8       |          |           |          |           |
| මධ්‍යම                    | 20778    | 6.9       |          |           |          |           |
| ලිපිකරු හා ඒ ආශ්‍රිත      | 29267    | 9.7       |          |           |          |           |
| පුහණු ශ්‍රමික             | 73162    | 24.3      |          |           |          |           |
| අර්ධ පුහණු ශ්‍රමික        | 3977     | 1.3       |          |           |          |           |
| නුපුහුණු ශ්‍රමික          | 79519    | 26.4      |          |           |          |           |
| ගෘහ සේවිකා                | 88628    | 29.5      |          |           |          |           |

# විදේශ සේවා නියුක්තියේ මෑත කාලීන ප්‍රවණතා

- 2016 වසරේ විදේශ රැකියා සඳහා පිටත් ව යන්නන්ගේ 7.8%ක පහළ යාමක් වාර්තා විය.
- විදේශ සේවා නියුක්තිය සඳහා පිටත් ව යන්නන් අඩුණ්ඩ ව අඩුවීමට හේතු වූයේ, ගෘහ සේවිකා පිටත් ව යාම් අඩු කිරීමට රජය ගත් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග, පිටත් වීමට පෙර සපුරාලිය යුතු පුහුණු අවශ්‍යතා සහ මැද පෙරදිග රටවල ආර්ථික පසුබැසීම හේතුවෙන් ශ්‍රම ඉල්ලුම පහළ යාම යි.
- දකුණු කොරියාවේ රැකියා සඳහා පිටත් වීම් සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ ද ඉන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් (97%) නුපුහුණු ශ්‍රමික කාණ්ඩයට අයත් වේ.
- පුහුණු කාණ්ඩය යටතේ විදේශ රැකියා සඳහා පිටත් වීම් වැඩි වන විට විදේශ ප්‍රේෂණ ගලා ඒම් වැඩි වනු ඇත.
- ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය විසින් 2017 අය වැය මගින් යෝජනා කළ පරිදි නුපුහුණු ශ්‍රමිකයකුගේ අවම වැටුප \$ 350 ලෙස ද පුහුණු ශ්‍රමිකයකුගේ අවම වැටුප \$ 450 ලෙස ද නියම කරන ලදී.

# විදේශ ප්‍රේෂණ

විදේශ සේවා නියුක්ත ලාංකීය ශ්‍රමිකයින් මෙරටට එවන විදේශ මුදල් හා වෙනත් දෑ විදේශ ප්‍රේෂණ ලෙස හඳුන්වයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු විදේශ ලැබීම් තුළ ඉහළ ම වැදගත්කම හිමි කර ගන්නේ විදේශ ප්‍රේෂණයන් ය.

■ විදේශ සේවා නියුක්තීන්ගේ ප්‍රේෂණ (මිලියන වත්සන් ජනපද ඩොලර්)

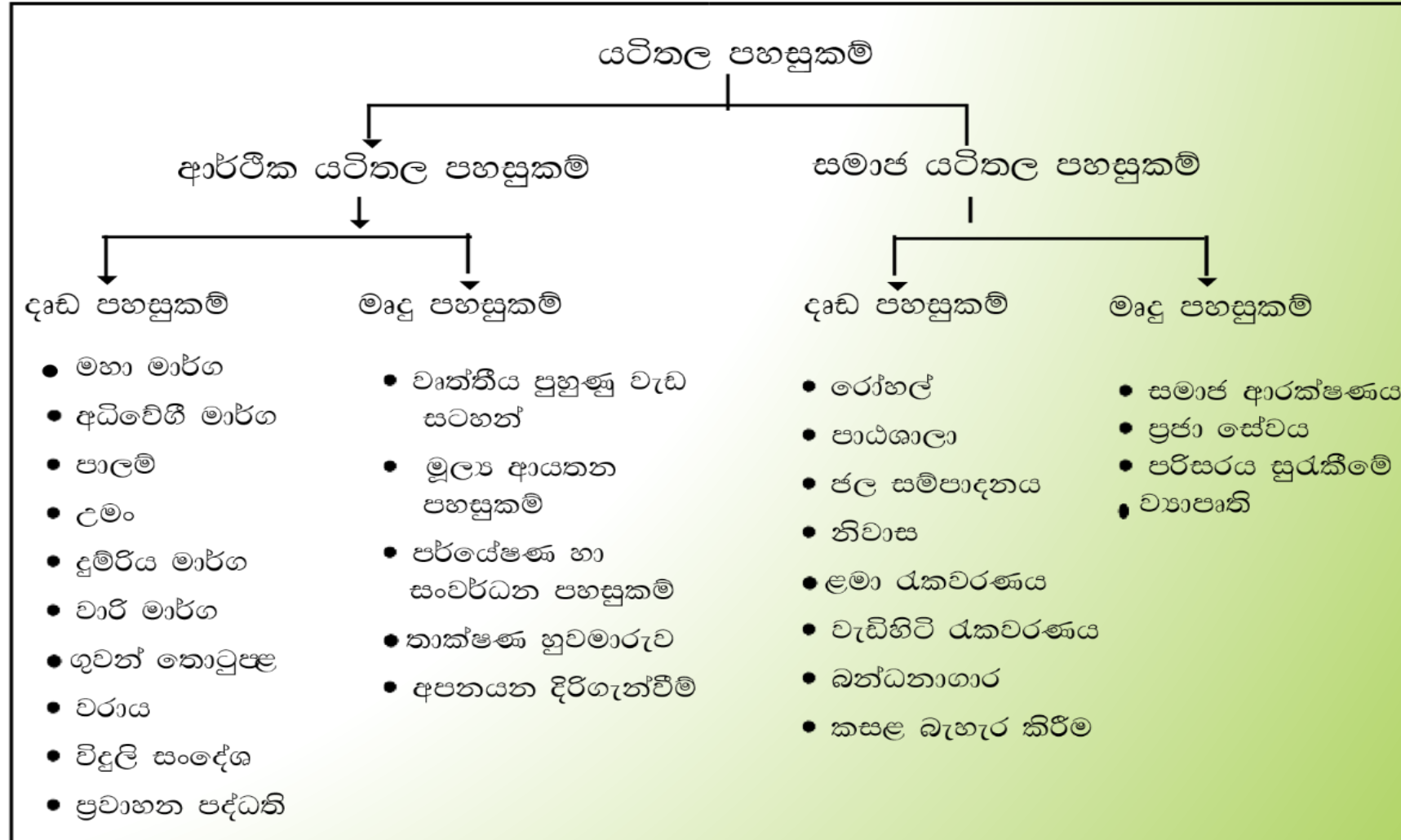
| ප්‍රභවය                       | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
|-------------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| 1. මැද පෙරදිග                 | 3358 | 3562 | 3902 | 3796 | 3889 | 3711 | 3592 |      |
| 2. යුරෝපා සංගමය               | 1071 | 1160 | 1270 | 1222 | 1282 | 1311 | 1312 |      |
| 3. ඇත පෙරදිග ආසියාව           | 509  | 557  | 611  | 698  | 739  | 24   | 849  |      |
| 4. අනෙකුත් යුරෝපා රටවල්       | 275  | 308  | 337  | 307  | 333  | 330  | 309  |      |
| 5. උතුරු ඇමරිකාව              | 174  | 186  | 204  | 209  | 210  | 208  | 182  |      |
| 6. ගිනිකොන දිග ආසියාව         | 63   | 288  | 316  | 391  | 398  | 394  | 407  |      |
| 7. ඕස්ට්‍රේලියාව සහ නවසීලන්තය | 132  | 147  | 161  | 161  | 174  | 172  | 154  |      |
| 8. දකුණු ආසියාව               | 90   | 83   | 91   | 98   | 109  | 107  | 154  |      |
| 9. දකුණු හා මධ්‍යම ඇමරිකාව    | 48   | 58   | 63   | 63   | 51   | 50   | 35   |      |
| 10. අනෙකුත්                   | 66   | 58   | 63   | 63   | 51   | 57   | 21   |      |
| එකතුව                         | 5985 | 6407 | 7018 | 6980 | 7242 | 7164 | 7015 |      |

# විදේශ සේවා නියුක්තිය හා විදේශ සේවා ප්‍රේෂණ ලැබීම් ආර්ථිකය මත ඇති කරන බලපෑම

- සේවා නියුක්ති අනුපාතය පහළ යාමට ඉවහල් වීම
- පුද්ගලයින්ගේ ආදායම් ඉහළ යාම හා දරිද්‍රතාව පහළ යාම
- කුටුම්භ ඉතුරුම් වැඩි වී කුඩා ව්‍යවසායන් වර්ධනය වීම
- විදේශ ඉපයීම් වර්ධනය වීම
- ගෙවුම් ශේෂ ගැටලුවලට ප්‍රබල විසඳුමක් වීම
- විදේශ වත්කම් ශක්තිමත් වීම
- මුදලේ විදේශ අගය ඉහළ යාම
- දේශීය ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ පුහුණු ශ්‍රම හිඟයක් ඇති වීම හා වැටුප් වට්ටම් ඉහළ යාම
- පුහුණු ශ්‍රමය විදේශගතවන විට සම්පත් සම්භාරය සංකෝචනය වීම
- ගෘහ සේවය සඳහා කාන්තාවන් සංක්‍රමණය වීම සමාජ ගැටලුවලට හා දරුවන් හුදෙකලා වීම හා අනාරක්ෂිත වීමට හේතු වීම

# යටිතල පහසුකම්

රටක නිෂ්පාදන හා හුවමාරු ක්‍රියාවලිය කාර්යක්ෂම කිරීමට හා ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීමට උපස්තම්භනවන ප්‍රාග්ධනය, යටිතල පහසුකම් ලෙස හඳුන්වයි. යටිතල පහසුකම් පහත පරිදි වර්ග කළ හැකිය.



# යටිතල පහසුකම් ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් වැදගත් වීමට බලපාන හේතු

- ඵලදායීත්වය ඉහළ යාම
- ආර්ථික වෘද්ධිය වේගවත් වීම
- ආයෝජකයින් ආකර්ෂණය කිරීමට පිටිවහල් වීම
- ආයෝජකයින්ගේ පෞද්ගලික පිරිවැය අඩු වීමට ඉවහල් වීම
- අපතේ යාම් සහ නාස්ති වීම් අවම වීමට ඉවහල් වීම
- කළමනාකරණය හා සම්බන්ධීකරණය කාර්යක්ෂම වීම
- ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩි දියුණු වීමට ඉවහල් වීම
- සමාජ සංවර්ධනයට හේතු වීම
- මානව ප්‍රාග්ධනය බිහි වීමට හේතු වීම
- ආර්ථිකයේ තරගකාරීත්වය ඉහළ යාම



# යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රවේශවන මූලාශ්‍ර

- යටිතල පහසුකම් සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන
- යටිතල පහසුකම් සඳහා ස්වේච්ඡා ආයෝජන
- යටිතල පහසුකම් සඳහා රාජ්‍ය-පෞද්ගලික  
හවුල්කාරිත්වය (PPP)

# යටිතල පහසුකම් සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන

| වර්ෂය | ආර්ථික සේවා    |                            | සමාජ සේවා      |                            | ඒකතුව          |                            |
|-------|----------------|----------------------------|----------------|----------------------------|----------------|----------------------------|
|       | රුපියල් බිලියන | ද. දේ. නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස | රුපියල් බිලියන | ද. දේ. නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස | රුපියල් බිලියන | ද. දේ. නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස |
| 2012  | 343. 8         | 3. 9                       | 71. 2          | 0. 8                       | 415. 0         | 4. 8                       |
| 2013  | 369. 4         | 3. 9                       | 77. 6          | 0. 8                       | 447. 0         | 4. 7                       |
| 2014  | 330. 1         | 3. 2                       | 112. 3         | 1. 1                       | 442. 5         | 4. 4                       |
| 2015  | 429. 0         | 3. 6                       | 117. 3         | 1. 0                       | 541. 3         | 4. 6                       |
| 2016  |                |                            |                |                            |                |                            |
| 2017  |                |                            |                |                            |                |                            |
| 2018  |                |                            |                |                            |                |                            |
| 2019  |                |                            |                |                            |                |                            |

# යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයෙහි ලා රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය

ලෝක බැංකුවේ හා USAID ආයතනයේ සහාය ඇති ව 2017 ජනවාරි මාසයේ දී මුදල් අමාත්‍යාංශය තුළ රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්ව ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශ අනුමැතිය හිමි විය.

රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයෙහි ලා වඩාත් සාර්ථක ක්‍රමවේදයකි. තනිකරම පෞද්ගලික අංශය හෝ රාජ්‍ය අංශය හෝ ම කාර්යයන් ඉටු කරනවා වෙනුවට, ඒ දෙපාර්ශවය ම සහභාගි වෙමින් තම තමන්ට වඩාත් හොඳින් කළ හැකි කාර්යයන් ඒ ඒ පාර්ශ්වය විසින් තෝරා ගෙන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාවට නැගිය හැකි වේ.

# රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්ව වාසි

1. ව්‍යාපෘති නිම කිරීමට ගත වන කාලය කඩිනම් කරමින් ප්‍රමාද වීම වලක්වා ගත හැකි වේ.
2. තනිකර ම රජය හෝ පෞද්ගලික අංශය හෝ ඉටු කරන ව්‍යාපෘතියකට වඩා ඉහළ ආයෝජන ලාභ අනුපාතිකය රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්ව ව්‍යාපෘති මගින් අත්කර ගත හැකි ය. දෙපාර්ශ්වයම එක් ව ක්‍රියාත්මක කරන විට සැලසුම් කිරීම හා මූල්‍යනය යන කරුණු සලකා නව්‍ය ක්‍රමවේද යොදා ගැනීමට අවස්ථාව සැලසේ.
3. ව්‍යාපෘතියක අවදානම් සියල්ල ඇගයීමකට ලක් කොට එහි ශක්‍යතාව තීරණය කරනු ලැබේ. හුදෙක් රජයේ හෝ දේශපාලන අවශ්‍යතා සහ වෙනත් අභිලාශයන් මත ශක්‍යතාවකින් තොර ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාවට නැගීමට සැලසුම් කරනු ලැබුවහොත් පෞද්ගලික අංශය එවැන්නක් කිරීමට එකඟ නොවනු ඇත.

4. පිරිවැය පාලනය කිරීමේලා වඩා පළපුරුද්ද සහ අත්දැකීම් ඇති පෞද්ගලික අංශය වෙත ව්‍යාපෘති මෙහෙයවීම් සහ ක්‍රියාවට නැගීමේ අවදානම් පැවරීමට රජයට අවස්ථාව සැලසේ. බොහෝ රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්ව ව්‍යාපෘති තුළ කල් තබා ව්‍යාපෘති නිම කිරීම වෙනුවෙන් ලබා දෙන ප්‍රසාද දීමනා (bonus) ඇතුළත් වන බැවින්, සියලු ව්‍යාපෘති වඩාත් කාර්යක්ෂම ව නිම කිරීමට හැකියාව ලැබේ.

5. රජයේ අරමුදල් වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස වැය කිරීම මේ යටතේ ඉඩ සැලසෙන බැවින් සමාජ ආර්ථික වැදගත්කමක් ඇති වෙනත් ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි සීමිත රාජ්‍ය අරමුදල් යොමු කිරීමට අවස්ථාව උදා වේ.

6. රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්ව සහිත ව්‍යාපෘතිවල කාර්යක්ෂමතාව වැඩි බැවින් එය රාජ්‍ය මූල්‍යට වාසිදායක වේ. අයවැය පරතරය අඩු කර ගැනීමට දායක වනු ඇත.

7. ව්‍යාපෘති ජීවන චක්‍රයේ සෑම අදියරක දීම ඉහළ ප්‍රමිති මට්ටමක් පවත්වා ගෙන යාමට හැකියාව ලැබේ.

8. රාජ්‍ය වියදම් අඩු කර ගැනීමට ඉඩ සැලසෙන බැවින් ජනතාව මත බදු බර ද අඩු විය හැකි ය.

9. පෞද්ගලිකරණ ක්‍රමවේදයන්ට සමාජයේ දැඩි විරෝධතාවක් පවතින විට එයට සාර්ථක ව මුහුණ දිය හැකි විකල්ප ප්‍රවේශයක් ලෙස රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්ව ව්‍යාපෘති දැකිය හැකි ය.

# සංචාරක කර්මාන්තය

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකයෙහි විදේශ විනිමය උපයන ප්‍රධාන අංශයක් වන සංචාරක කර්මාන්තය අධිශීඛ ව වර්ධනය වීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරයි. ඉතිහාසයේ පළමු වරට මිලියන දෙකෙහි සන්ධිස්ථානය පසු කරමින් 2016 වසරේ දී සංචාරක පැමිණීමේ සංඛ්‍යාව 2,050,832 ක් දක්වා 14% ක කැපී පෙනෙන වාර්ෂික වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

# සංචාරක කර්මාන්තයේ ප්‍රවර්ධනය සඳහා

## ඉවහල් වූ සාධක

- සංචාරක කර්මාන්තය ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා කළ ආයෝජනය ඉහළ යාම
- නව ගුවන් සේවා, මඟී නෞකා සේවා ක්‍රියාත්මක වීම
- ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා වැඩි දියුණු කර ගැනීමේ වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක වීම
- ලෝකයේ ප්‍රධාන සංචාරක ගමනාන්තවල භූගෝලීය, දේශපාලනික අවිනිශ්චිතතා වර්ධනය වීම



# සංචාරක අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

| ශීර්ෂය                   | 2012      | 2013      | 2014      | 2015      | 2016      | 2017 | 2018 | 2019 |
|--------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|------|------|------|
| සංචාරක පැමිණීම් සංඛ්‍යාව | 1,000,605 | 1,274,593 | 1,527,153 | 1,798,380 | 2,050,382 |      |      |      |
| පැමිණීමේ අරමුණ අනුව      |           |           |           |           |           |      |      |      |
| විනෝදාස්වාදය             | 748,436   | 915,208   | 1,037,644 | 1,198,240 | 1,710,027 |      |      |      |
| ව්‍යාපාර                 | 90,040    | 67,946    | 20,270    | 23,323    | 37,121    |      |      |      |
| වෙනත්                    | 167,129   | 291,439   | 469,239   | 576,817   | 303,684   |      |      |      |
| සංචාරකයින් ගත කළ රාත්‍රී | 10,056    | 10,909    | 15,119    | 18,163    | 20,918    |      |      |      |
| කාමර උපයෝජනය             | 71.2      | 71.7      | 74.3      | 74.5      | 74.8      |      |      |      |
| දළ සංචාරක ලැබීම්         | 132,427   | 21,72     | 317,79    | 405,492   | 512,373   |      |      |      |
| ඒක පුද්ගල සංචාරක ලැබීම්  | 131,688   | 173,594   | 207,889   | 225,476   | 249,837   |      |      |      |
| මුළු සේවා නියුක්තිය      | 162,869   | 270,150   | 299,890   | 319,436   | 335,659   |      |      |      |
| සෘජු සේවා නියුක්තිය      | 67,862    | 112,550   | 129,790   | 135,930   | 146,115   |      |      |      |
| වක්‍ර සේවා නියුක්තිය     | 95,007    | 157,600   | 170,100   | 183,506   | 189,544   |      |      |      |

# සංචාරක පැමිණීම

- අප්‍රිකාව හැර අනෙකුත් ප්‍රධාන කලාප සියල්ලෙන් ම සංචාරක පැමිණීම වර්ධනය විය.
- නැගෙනහිර ආසියාවෙන් පැමිණි සංචාරකයින් සංඛ්‍යාව 20.7% කි. 2016 වසරේ දී වැඩි ම සංචාරකයන් සංඛ්‍යාවක් පැමිණි රට ඉන්දියාවයි. දෙවනුව චීනය ය. තෙවන රට එක්සත් රාජධානියයි. සංචාරකයින් පැමිණීමේ අරමුණ අනුව බලන විට වැඩි ප්‍රතිශතයක් විවේකය ගත කිරීම සඳහා ය.
- මෑත වර්ෂවල දී සංචාරක අංශයේ ආයෝජන දිගට ම වර්ධනය විය. 2015 වසරේ දී අනුමත වූ හෝටල් ව්‍යාපෘති 37 සමග සැසඳීමේ දී 2016 වසරේ දී එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 526 කින් සමන්විත හෝටල් ව්‍යාපෘති 41ක් සඳහා අනුමැතිය ලැබී තිබිණි.

- රටෙහි නැගෙනහිර සහ උතුරු පළාත්වල සංචාරක කර්මාන්තයේ ඉහළ විභවතාවයක් උකහා ගැනීම සඳහා දේශීය හා විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ අවධානය යොමු වීමත් සමඟ එම පළාත්වල සංචාරක කර්මාන්තය අඛණ්ඩ ව වර්ධනය විය.
- පසුගිය වසර කීපය තුළ ප්‍රබල ප්‍රවර්ධන වැඩ සටහන් හා සංචාරක කර්මාන්තය ආශ්‍රිත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමට ගන්නා ලද පියවර මෙරටට විදේශ සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට උපකාරී වූව ද, ශ්‍රී ලංකාව තවමත් ගෝලීය වෙළෙඳපොළ තුළ තම පූර්ණ විභවතාව ළඟා කර ගෙන නොමැත.

# විදේශ විනිමය ඉපයීම්

| මුදල් ඒකකය                | 2015    | 2016    | 2017    | 2018    | 2019 |
|---------------------------|---------|---------|---------|---------|------|
| ශ්‍රී ලංකා රුපියල් මිලියන | 405,492 | 512,373 | 598,143 | 711,961 |      |
| ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන     | 2,981   | 3,518   | 3,925   | 4,381   |      |

- මෑත වර්ෂවල සංචාරක ඉපයීම් අධික ව වර්ධනය වූ අතර එමගින් සේවා ගිණුම ශක්තිමත් විය. 2019 වසරේ මුළු සංචාරක ඉපයීම් එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 0000 කි. එය පෙර වසරට වඩා 00% ක වර්ධනයකි.
- ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු විදේශීය විනිමය ඉපයීම් සඳහා සංචාරක කර්මාන්තයේ දායකත්වය 2015 දී 12% ක් වූ අතර 2016 වර්ෂයේ දී එය 14.2% ක් විය. විදේශ ප්‍රේෂණ සහ රෙදිපිළිවලට හා ඇඟලුම්වලට පසුව තුන් වැනි තැනට පත්ව ඇත්තේ සංචාරක කර්මාන්තයයි.

# සේවා නියුක්තිය දායකත්වය

|                     | 2014    | 2015    | 2016    | 2017    | 2018    | 2019 |
|---------------------|---------|---------|---------|---------|---------|------|
| සෘජු සේවා නියුක්තිය | 129,790 | 135,930 | 146,115 | 156,369 | 169,003 |      |

සංචාරක කර්මාන්තය බිහි කළ සෘජු සහ වක්‍ර සේවා නියුක්තිය 2015 දී 319,436 ක් වූ අතර, 2016 දී 335,659 ක් විය.

# සංචාරක කර්මාන්තය මුහුණ දෙන අභියෝග

1. සංචාරකයින්ගේ අපේක්ෂිත වර්ධනයට සමගාමී ව හෝටලේ කාමර ප්‍රමාණවත් නොවීම.
2. සංචාරක ක්ෂේත්‍රයේ නියැලුණු ශ්‍රී ලාංකික පුහුණු ශ්‍රමිකයින් විශාල පිරිසක් ඉහළ වැටුප් වෙනුවෙන් විදේශීය රටවල සේවයේ යෙදී සිටීම.
3. ලෝක ප්‍රසිද්ධ හෝටලේ දාම ශ්‍රී ලංකාව වෙත දක්වා ඇති අවධානය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
4. සංචාරක කර්මාන්තයේ විධිමත් අංශය හොඳින් නියාමනය වී තිබුණ ද කර්මාන්තය තුළ සැලකිය යුතු අවිධිමත් අංශයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතීම.
5. විශාල විභවතාවක් පවතින චීනයෙන් පැමිණෙන සංචාරකයින්ගේ වර්ධනයට සරිලන සේ පහසුකම් සැපයීමේ ඇති හැකියාව අඩු වීම.

6. නැවතී සිටින රාත්‍රි සංඛ්‍යාව ලෙස ගණනය කෙරෙන සංචාරකයකු නැවතී සිටින සාමාන්‍ය කාල සීමාව වසර ගණනාවක් පුරා එකලෙස ම පැවතීම

7. සංචාරකයන් සඳහා සේවා සැපයීම ප්‍රමාණවත් නොවීම

8. සංචාරක කර්මාන්තය සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ දායකත්වය ප්‍රමාණවත් නොවීම.

# දැනුම් ආර්ථිකය

බුද්ධිමය ප්‍රාග්ධනය මත පදනම් වූ පරිභෝජන සහ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් සහිත ආර්ථිකයකි.

සංවර්ධිත රටවල සියලු ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල විශාල කොටසක් දැනුම් ආර්ථිකයෙන් සමන්විත වන අතර ශ්‍රී ලංකාව ද ඒ සඳහා යොමු වීමට අපේක්ෂා කරයි.

## දැනුම පදනම් කර ගත් ආර්ථිකය ආශ්‍රිත වැදගත් සංකල්ප

- ✓ දැනුම්කරුවන්
- ✓ දැනුම් ඉංජිනේරුවන්
- ✓ දැනුම් ප්‍රාග්ධනය
- ✓ බුද්ධිමය ප්‍රාග්ධනය
- ✓ බුද්ධිමය දේපොළ



# දැනුම් ආර්ථිකය කරා යාමේ අභියෝග

- ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකය පහළ මට්ටමක පැවතීම නිසා මානව ප්‍රාග්ධන සම්ප්‍රවේණිය පහළ ගොස් ඇත.
- පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා වැය කරන අරමුදල් පහළ මට්ටමක පැවතීම.
- ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින අඩු නිපුණතා සහ අඩු වැටුප් පදනම් කර ගත් කාර්මීකරණ ක්‍රියාවලිය නිසා දැනුම් කේන්ද්‍රීය ආර්ථික වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය කරා නැඹුරුවීමේ හැකියාව අඩු වීම.
- 1998 වන විට ශ්‍රී ලංකාව පහළ ආදායම් ලබන රටක සිට පහළ මැද ආදායම් ලබන රටක් බවට පත් වීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවට විදේශවලින් ලැබෙන ප්‍රදානයන් හා ආධාර සීමා වීම.
- අධ්‍යාපනය, පුහුණුව, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතුවලට ආයෝජනය කළ හැකි මුදල් ප්‍රමාණය අඩු වීම.
- සෘජු විදේශ ආයෝජන, අඩු තාක්ෂණය සහිත ශ්‍රම සුක්ෂ්ම කර්මාන්ත වෙත බහුල වශයෙන් ගලා ඒම නිසා මානව ප්‍රාග්ධනය සම්පාදනය කර ගැනීමේ ඉඩ ප්‍රස්තා අඩු වීම

# දැනුම් ආර්ථිකය පිළිබඳ දර්ශකය

දැනුම් ආර්ථිකය පිළිබඳ දර්ශකය සකස් කිරීමට පහත සඳහන් නිර්ණායක යොදා ගනී.

- ආර්ථික සානුබලය සහ ආයතනික ව්‍යුහය
- නව්‍යතාවන් හා තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගැනීමේ නැඹුරුව
- අධ්‍යාපනය හා පුහුණුව
- ICT යටිතල පහසුකම්

# දර්ශකය අනුව 2019 වර්ෂයේ ප්‍රමුඛස්ථානය ගත් රටවල්

| Country   | KEI  |
|---|------|
|  Denmark          | 9.58 |
|  Sweden           | 9.52 |
|  Finland          | 9.37 |
|  Netherlands      | 9.32 |
|  Norway           | 9.27 |
|  Canada           | 9.21 |
|  Switzerland      | 9.15 |
|  United Kingdom | 9.09 |
|  United States  | 9.08 |
|  Australia      | 9.05 |

|   |      |      |      |      |      |      |    |
|---|------|------|------|------|------|------|----|
|  Namibia   | 4.19 | 3.20 | 7.14 | 3.30 | 2.57 | 3.74 | 81 |
|  Sri Lanka | 4.16 | 4.07 | 4.44 | 4.44 | 4.91 | 2.85 | 82 |
|  Albania   | 4.04 | 4.08 | 3.91 | 3.10 | 4.94 | 4.20 | 83 |

# ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය

## ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය යනු

ප්‍රාදේශීයව පවත්නා විශමතාවයන් අවම කිරීම සඳහා රැකියා හා වත්කම් ජනනය කිරීම සඳහා ගනු ලබන පොදු උත්සාහය සංවර්ධනය ලෙස හඳුන්වයි.

### නැතහොත්

අඩු ආර්ථික සංවර්ධනයක් සහිත ප්‍රදේශ සඳහා සහය ලබා දීමට ගනු ලබන ක්‍රියා මාර්ග සංවර්ධනය ලෙස හැඳින්වේ.

බස්නාහිර පළාතට සමගාමී ව අඩු සංවර්ධන මට්ටමක් හිමි කර ගත් නැගෙනහිර, උතුර, උගව යන පළාත්වල ආදායම් ව්‍යාප්ත වීමේ විෂමතාව හා දරිද්‍රතාව ඉහළ මට්ටමක තිබූ අතර යටිතල පහසුකම් හා මානව නිපුණතා සංවර්ධනය අඩු මට්ටමක පැවතීම නිසා එම පළාත්වල ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා විවිධ ව්‍යාපෘති හඳුන්වා දෙන ලදී.

නිදසුන් : ග්‍රාම ශක්ති ව්‍යාපාරය, ගම් පෙරළිය වැඩ සටහන, උදාගම් වැඩ සටහන, ගම නැගුම, මග නැගුම, ගැමි පුබුදුව, ගැමි දිරිය, ග්‍රාමීය විදුලි යෝජනා ක්‍රම

## 12.3 : සමකාලීන ආර්ථික සිදු වීම් සහ ප්‍රතිපත්ති විමර්ශන කරයි.

- දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික සිද්ධිවලට නිදසුන් දක්වයි.
- ආර්ථිකයට දේශීය හා ගෝලීය සිදුවීම් බලපාන ආකාරය විස්තර කරයි.
- දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික සිද්ධි ඇති වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක විස්තර කරයි.
- සමකාලීන ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති විස්තර කරයි.

# ආර්ථිකයට බලපාන දේශීය හා ගෝලීය සිදුවීම්

## දේශීය සිදු වීම්

ආණ්ඩු බලය වෙනස් වීම

1983 සිට 2009 දක්වා (අවුරුදු 30) පැවති යුද තත්ත්වය

1989 සිට 1991 දක්වා දිවයිනේ සෙසු ප්‍රදේශවල පැවති සිවිල් අරගල

2019 අප්‍රේල් මස පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරය

වරින් වර ඇති වූ ස්වාභාවික උපද්‍රව

✓ 2004 වර්ෂයේ ඇති වූ සුනාමි තත්ත්වය

✓ වරින් වර ඇති වූ ගංවතුර හා නායයාම්

✓ වරින් වර ඇති වූ නියඟ තත්ත්වයන්

✓ වන සතුන්ගෙන් ඇතිවන හානි

# ගෝලීය සිදු වීම්

| ගෝලීය ආර්ථික සිදු වීම්  | ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට කරන බලපෑම  |
|-------------------------|--|
| ආසියාතික මූල්‍ය අර්බුදය | ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම<br>ආසියා කලාපයෙන් ආනයනය කරන<br>භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යාම සිදු විය. |
| යුරෝපා ආර්ථික අර්බුදය   | ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන වෙළෙඳපොළ<br>විදේශ සේවා නියුක්තිය<br>විදේශ ආයෝජන අඩු වීම                       |
| ලෝක ආහාර හිඟය           | ආනයනය කරන තිරිඟු පිටි<br>කිරි පිටි<br>සීනි ආදී ආහාර මිල ගණන් ශීඝ්‍රයෙන්<br>වැඩි විය.             |

|  |   |
|--|---|
| <p>රටවල් අතර දිගින් දිගට ම ඇති වූ අර්බුදයන්</p>                        | <p>ආනයන වෙළෙඳපොළ පහළ යාම<br/>විදේශ ආයෝජන අඩු වීම</p>  |
| <p>බන්ධන කෙල් හා රන් මිල ගණන් ඉහළ යාම.</p>                             | <p>ආනයන වියදම ඉහළ යාම<br/>ගෙවුම් ශේෂ හිඟය<br/>රුපියලේ විදේශ අගය පහළ යාම<br/>බලශක්ති හා බැඳුණු උද්ධමනය ඉහළ යාම</p> |
| <p>ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යාම හා විවිධ කලාපවල ඇති වූ ස්වාභාවික උපද්‍රව</p> | <p>සාගර සම්පත් විනාශ වීම<br/>බෝග ඵලදාව අඩු වීම</p>  |
| <p>කොවිඩ් - 19 වසංගතය</p>  | <p>ආනයන, අපනයන සීමා වීම<br/>කාර්මික නිෂ්පාදන අඩාල වීම<br/>භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යාම<br/>විදැකියාව ඉහළ යාම</p>        |



# ශ්‍රී ලංකාව 2030 දී සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අපේක්ෂිත ගෝලීය අරමුණු

1. දිළිඳුකම දුරලීම.
2. සාහිත්‍ය දුරලීම.
3. මනා සෞඛ්‍යය හා යහපැවැත්ම
4. ගුණාත්මක අධ්‍යාපනය
5. ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය
6. පිරිසිදු ජලය හා සනීපාරක්ෂාව
7. පහසුවෙන් ලබා ගත හැකි හා පිරිසිදු බල ශක්තිය
8. සුනිසි රැකියා සහ ආර්ථික වර්ධනය
9. කර්මාන්ත, නවෝත්පාදනයන් සහ යටිතල පහසුකම්
10. අවම අසමානතා

11. විරස්ථායි පුරවර හා ප්‍රජා

12. වගකීම් සහගත පරිභෝජනය සහ නිශ්පාදනය

13. දේශගුණය සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරීත්වය

14. ජලය යටි පිවිතය

15. මිහි මත පිවිතය

16. සාමය, යුක්තිය, ශක්තිමත් ආයතන

17. හවුල්කාරීත්වය

# ගෝලීය වෙළඳපොළ තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ තරඟකාරීත්වයට ඇති අභියෝග

- ස්ථාවර ජාතික සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති වීම.
- යටිතල පහසුකම්වල ගුණත්මකභාවය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- නිලධාරීවාදය
- පර්යේෂණය හා සංවර්ධනය සඳහා අවධානය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- නවෝත්පාදන කෙරෙහි යොමු කර ඇති අවධානය අඩු වීම.

# 2017-2020 රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩ සටහනේ ඉලක්ක

1. ඵලදායීත්වය හා තරඟකාරීත්වය වැඩි දියුණු කිරීම මගින් අපනයන වල අඩු වීම වැළැක්වීම.
2. ආයෝජන හිතකාමී ප්‍රතිපත්ති තුළින් විදේශ ආයෝජනය ගලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
3. රාජ්‍ය ආදායම ඉහල නැංවීම හා රාජ්‍ය වියදම් සහේතුක කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම.
4. වාර්ෂික ණය සේවා බර අඩු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ණය ප්‍රති ව්‍යුහගත කිරීම.

5. මානව සම්පත් වල ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා රාජ්‍ය වියදුම් වැඩි කිරීම.
6. ආර්ථික හා සමාජ ක්ෂේත්‍රයන්හි සමානාත්මතාව තහවුරු කිරීම.
7. පළාත් අතර විශමතා අවම කිරීම.
8. පරිසර ආරක්ෂාව හා ස්භාවික සම්පත් සංරක්ෂණය කෙරෙහි අවධානයක් යොමු කිරීම.

# රට හඳුනා සෞභාග්‍යයේ දැක්මට අනුව,

## 2020 - 2025 සාර්ව ආර්ථික අරමුණු

1. ආර්ථික වර්ධන වේගය 6 . 5% න් ඉහළට ගැනීම
2. ඇ.ඩො. 6500 ඉක්මවා යන ඒක පුද්ගල ආදායමක් බිහි කිරීම
3. සේවා විද්‍යුක්ති අනුපාතය 4% ට වඩා අඩු අගයක් දක්වා ගෙන ඒම
4. වාර්ෂික උද්ධමන අනුපාතය 5% වඩා අඩු අගයක් දක්වා ගෙන ඒම
5. අයවැය හිඟය ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස 4% වඩා අඩු අගයක් දක්වා ගෙන ඒම
6. පොලී අනුපාතිකය තනි ඉලක්කමක් දක්වා අඩු කිරීම
7. රුපියලේ අගය ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම

# සාරව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති රාමුව

1. විදේශීය ණය ප්‍රමාණය අඩු කිරීමට කටයුතු කිරීම.
2. අයවැය හිඟය අඩු කිරීම.
3. වෙළඳ හිඟය අඩු කිරීම.
4. දේශීය නිශ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අමුද්‍රව්‍ය හා අතරමැදි භාණ්ඩ සඳහා ආනයන බදු අඩු කිරීම.
5. ජාත්‍යන්තරව තරඟකාරී කර්මාන්ත සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අමුද්‍රව්‍ය සහ අතරමැදි භාණ්ඩ සඳහා ආනයන බදු අඩු කිරීම.
6. ජාත්‍යන්තරව තරඟකාරී කර්මාන්ත සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය යන්ත්‍රෝපකරණ සහ තාක්ෂණික උපකරණ සඳහා ආනයන ගාස්තු රහිතව සිදු කිරීම.
7. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ ද්‍රවශීලතා අරමුදල සඳහා අවදානම වැඩි මූල්‍ය ආයතන නැවත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීම.
8. ආහාර සුරක්ෂිතාවය තහවුරු කිරීම.